

ادله و ابزار اثبات دعوا

در نظم حقوقی کنونی

تفسیری، تشریحی، انتقادی و تطبیقی؛ با تأمل رویه قضایی در معنای عام کلامه و قوانین مرتبط برای موفقیت در آزمون‌های ورودی دکتری و کارشناسی ارشد، رشته حقوق خصوصی، انتخاب کانون و کلاء، وکالت، سردفتری، قضات و مشاوران حقوقی قوه قضائیه

کتاب همراه در دعاوی، کارشناسی‌ها و کلاس‌های درسی ادله اثبات دعوا و ا.د.م. برای وکلاء، قضات، کارشناسان رسمی دادگستری و دانشجویان

سعید صالح احمدی

انتشارات کام حق

سرنامیه :	صالح احمدی، سعید، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پندآور :	ادله و ابزار اثبات دعوی در نظم حقوقی کنونی:
تفسیری، تشریحی، انتقادی و تطبیقی:	با نقل رویه قضایی در معنای عام کلمه و قوانین مرتبط برای موفقیت در آزمون‌های ورودی دکتری و کارشناسی ارشد رشته حقوق خصوصی، اختبار کانون و کلا...
مشخصات نشر :	تهران: موسسه گام حق، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری :	۶-عص: ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۷۸۱۶-۱۰-۳
وضعیت فهرست نویسی :	فیبای مختصر
یادداشت :	این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شماره کتابشناسی ملی :	۳۷۶۴۹۵۵

ادله و ابزار اثبات دعوا

در نظم حقوقی کنونی

انتشارات گام حق

تألیف:	سعید صالح احمدی
ناشر:	گام حق
نوبت چاپ:	اول
شمارگان:	۱۰۰۰ جلد
قیمت:	۲۵۰۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۷۸۱۶-۱۰-۳

کلیه حقوق این اثر برای انتشارات گام حق محفوظ است.

فهرست

۱۵	سخن ناشر
۱۶	سخنی باشما
۱۹	بخش نخست: از قانون مدنی
۲۱	ماده ۱۲۵۷ - بار اثبات حق
۳۱	ماده ۱۲۵۸ - برخی دلایل ویژه مثبت حق در دعاوی حقوقی
۴۲	کتاب اول: در اقرار
۴۲	باب اول: در شرایط اقرار
۴۲	ماده ۱۲۵۹ - تعریف قانونی اقرار
۵۶	ماده ۱۲۶۰ - وقوع اقرار با لفظ
۶۱	ماده ۱۲۶۱ - وقوع اقرار شخص لال با اشاره
۶۳	ماده ۱۲۶۲ - شرایط لازم در مقرّر
۷۰	ماده ۱۲۶۳ - عدم اثر بر اقرار اقرار سفیه در امور مالی
۷۲	ماده ۱۲۶۴ - عدم نفوذ اقرار مُفلس و ورشکسته بر ضرر دیان
۷۳	ماده ۱۲۶۵ - منسأ اثر نبودن اقرار مدعی افلاس و ورشکستگی
۷۴	ماده ۱۲۶۶ - شرط نبودن اهلیت در مقرّله
۷۵	ماده ۱۲۶۷ - اثر اقرار به نفع متوفی درباره ورثه وی
۷۵	ماده ۱۲۶۸ - عدم اثر اقرار معلق
۷۷	ماده ۱۲۶۹ - عدم اثر بر اقرار ناممکن به عقل یا عادت و اقرار ناصحیح
۷۸	ماده ۱۲۷۰ - شرط لازم در موثر گردیدن اقرار برای حمل
۷۹	ماده ۱۲۷۱ - ۱- عدم اثر بر مقرّله به کلی مجهول؛ ۲- صحت اقرار فی الجمله معلوم
۸۲	ماده ۱۲۷۲ - شرط نبودن تصدیق مقرّله در صحت آن
۸۴	ماده ۱۲۷۳ - شرایط لازم در صحت اقرار به نسب

- ماده ۱۲۷۴ - عدم ایجاد مانع در سبب اقرار در خصوص اختلاف مقرو و مقوله ۹۲
- باب دوم: در آثار اقرار ۹۳
- ماده ۱۲۷۵ - التزام عملی به مدعای اقرار ۹۳
- ماده ۱۲۷۶ - عدم اثر اقرار به کذب نزد حاکم ۱۰۰
- ماده ۱۲۷۷ - عدم استنصاع انکار بعد از اقرار ۱۰۲
- ماده ۱۲۷۸ - اصل نسبی بودن اثر و اعتبار اقرار ۱۰۵
- ماده ۱۲۷۹ - اقرار شفاهی واقع در خارج از محکمه ۱۰۷
- ماده ۱۲۸۰ - در حکم اقرار شفاهی بودن اقرار کتبی ۱۰۹
- ماده ۱۲۸۱ - در حکم اقرار کتبی بودن قید دین در دفتر تجارت ۱۱۰
- ماده ۱۲۸۲ - اصل تجربه نایندبری قرار مقید به قید با وصف ۱۱۲
- ماده ۱۲۸۳ - اقرار دارای دو جزء مختلفه (الاندر مرکب) ۱۱۴
- کتاب دوم: در اسناد ۱۱۷
- ماده ۱۲۸۴ - تعریف قانونی سند ۱۱۷
- ماده ۱۲۸۵ - بهر جهت اعتبار شهادتنامه تا حد شهادت ۱۲۲
- ماده ۱۲۸۶ - انواع مختلفه سند ۱۲۴
- ماده ۱۲۸۷ - الزامات صلاحیتی تنظیم اسناد رسمی ۱۲۴
- ماده ۱۲۸۸ - ضرورت عدم مخالفت مفاد سند یا قانون ۱۳۴
- ماده ۱۲۸۹ - اسناد عادی ۱۳۶
- ماده ۱۲۹۰ - اعتبار اسناد رسمی ۱۳۹
- ماده ۱۲۹۱ - نسبت عادی دارای اعتبار اسناد رسمی ۱۴۲
- ماده ۱۲۹۲ - عدم استنصاع انکار و تردید نسبت به اسناد رسمی یا دارای اعتبار آن ۱۴۶
- ماده ۱۲۹۳ - ضمانت عدم رعایت صلاحیت در تنظیم سند رسمی یا ترتیبات مقرره قانونی ۱۵۴
- ماده ۱۲۹۴ - حق تسیر: عدم خروج رسمیت سند در صورت مراعات نمودن مقررات آن ۱۵۶
- ماده ۱۲۹۵ - وضع اسناد تبلیغی در خارج از کشور ۱۵۷
- ماده ۱۲۹۶ - توقف گواهی امضاء اسناد توسط نماینده سیاسی یا کنسولی ۱۶۳
- ماده ۱۲۹۷ - اعتبار دفاتر بازرگانی در دعوی تحریر عینه بجز دیگر ۱۶۶
- ماده ۱۲۹۸ - دلالت دفاتر تجارتی در موارد دعوی تجاری بر تاجر دیگر ۱۸۲
- ماده ۱۲۹۹ - موارد عدم دلالت دفاتر تجارتی ۱۸۳
- ماده ۱۳۰۰ - سندیت داشتن دفتر تجارتی لااقل به ضرر وی ۱۸۹
- ماده ۱۳۰۱ - دسّ تلفی گردیدن امضاء به ضرر صاحب آن ۱۹۱
- ماده ۱۳۰۲ - محدث حاکمی از بی اعتباری عدم با قسمتی از مفاد سند ۱۹۷

۱۹۸	ماده ۱۳۰۳ - اثبات بطلان حواشی، ذیل یا ظهر سند
۱۹۹	ماده ۱۳۰۴ - دلالت امضاء در نوشته علی حده علیه امضاء کنندگان
۱۹۹	ماده ۱۳۰۵ - اثر تاریخ تنظیم اسناد رسمی و ثبوت علیه ثالث
۲۱۰	کتاب سوم: در شهادت
۲۱۰	باب اول: در موارد شهادت
۲۱۰	ماده ۱۳۰۶ - محذوف
۲۱۵	ماده ۱۳۰۷ - محذوف
۲۱۵	ماده ۱۳۰۸ - محذوف
۲۱۵	ماده ۱۳۰۹ - عدم استماع شهادت در مقدمات سند رسمی یا محضر الاعتراف
۲۲۲	ماده ۱۳۱۰ - محذوف
۲۲۲	ماده ۱۳۱۱ - محذوف
۲۲۲	ماده ۱۳۱۲ - استثنائات وارده بر عهده محذوف پیشین
۲۲۹	ماده ۱۳۱۳ - شروع لازم در شاهد
۲۳۱	ماده ۱۳۱۴ - شهادت اطفال زیر پانزده سال
۲۳۲	باب دوم: در شرایط شهادت
۲۳۲	ماده ۱۳۱۵ - لزوم وجود قطع و یقین در شهادت
۲۳۴	ماده ۱۳۱۶ - لزوم تطابق شهادت با دعوی
۲۳۵	ماده ۱۳۱۷ - لزوم اتحاد در مفاد شهادت شهود
۲۳۶	ماده ۱۳۱۸ - بلاشکال بودن اختلاف شهود در خصوصیات امر
۲۳۶	ماده ۱۳۱۹ - ضرر عدم اثر بر شهادت
۲۳۸	ماده ۱۳۲۰ - کیفیت استقرار استماع شهادت بر شهادت
۲۴۰	کتاب چهارم: در امارات
۲۴۰	ماده ۱۳۲۱ - تعریف قانونی امارت
۲۴۳	ماده ۱۳۲۲ - تعریف قانونی امارات قانونی
۲۵۶	ماده ۱۳۲۳ - حد اعتبار امارات قانونی مستغاد در دعاوی
۲۵۷	ماده ۱۳۲۴ - تعریف قانونی امارات قضایی
۲۶۱	کتاب پنجم: در قسم
۲۶۱	ماده ۱۳۲۵ - اتناط حکم دعوی مورد انکار به سوگند مدعی علیه
۲۶۲	ماده ۱۳۲۶ - اتناط حکم دعوی مورد انکار به سوگند مدعی
۲۶۵	ماده ۱۳۲۷ - رد یا نكول سوگند
۲۶۶	ماده ۱۳۲۸ - استقرار سوگند در صورت عدم اثبات بطلان دعوی طرف

- ماده ۱۳۲۸ - مکرر - تقلید سوگند ۲۶۷
- ماده ۱۳۲۹ - نقش نقد بودن اقرار در توجه سوگند به فرد ۲۶۷
- ماده ۱۳۳۰ - قابل توکیل بودن سوگند صرفاً در تقاضا ۲۶۸
- ماده ۱۳۳۱ - قاطع دعوا بودن سوگند ۲۶۹
- ماده ۱۳۳۲ - اثر نسبی سوگند ۲۷۱
- ماده ۱۳۳۳ - سوگند استظهاری ۲۷۱
- ماده ۱۳۳۴ - درخواست اتیان سوگند در اقرار مرکب ۲۷۲
- ماده ۱۳۳۵ - جواز توسل به سوگند ۲۷۳
- بخش دوم: قانون آیین دادرسی مدنی ۲۷۵**
- فصل دهم: رسیدگی به دلایل ۲۷۷**
- مبحث اول: کلیات ۲۷۷**
- ماده ۱۹۴ - تعریف قانونی دلیل ۲۷۷
- ماده ۱۹۵ - قانون حاکم بر دلایل مثبت عقود و ایقاعات ۲۸۳
- ماده ۱۹۶ - قانون حاکم بر دلایل مثبت وقایع خارجی ۲۸۵
- ماده ۱۹۷ - اصل برائت ۲۸۶
- ماده ۱۹۸ - اصل استصحاب ۲۹۲
- ماده ۱۹۹ - اختیار دادگاه در انجام هر گونه تحقیق و اقدام لازم برای کشف واقع ۲۹۵
- ماده ۲۰۰ - رسیدگی به دلایل ۳۰۰
- ماده ۲۰۱ - مطلع نمودن طرفین در رابطه با تاریخ و محل رسیدگی ۳۰۱
- مبحث دوم: اقرار ۳۰۳**
- ماده ۲۰۲ - کفایت دلیل در صورت وجود اقرار ۳۰۳
- ماده ۲۰۳ - اقرار در دادگاه ۳۰۷
- ماده ۲۰۴ - ۱- اقرار شفاهی: ۲- اقرار کتبی ۳۰۸
- ماده ۲۰۵ - عدم پذیرش اقرار وکیل در امور قاطع دعوا علیه موکل ۳۱۰
- مبحث سوم: اسناد ۳۱۴**
- الف: مواد عمومی ۳۱۴**
- ماده ۲۰۶ - محل رسیدگی به حساب ها و دفاتر ۳۱۴
- ماده ۲۰۷ - عدم امکان استرداد یا نادیده گرفتن سند علیه ابرازکننده آن ۳۱۵
- ماده ۲۰۸ - رجوع به سند دیگری ۳۱۷
- ماده ۲۰۹ - لزوم ابراز سند معین نزد دیگری ۳۱۸

- ماده ۲۱۰ - استناد به دفتر بازرگانی طرف ۳۲۱
- ماده ۲۱۱ - موارد ممنوع و نامقدور ابراز سند ۳۲۲
- ماده ۲۱۲ - احراز و نوشت از سند یا اطلاع لازم در رابطه با اسناد دولتی ۳۳۴
- ماده ۲۱۳ - احراز مستقیم اصول اسناد دولتی به دادگاه ۳۴۷
- ماده ۲۱۴ - طرح ادعا به استناد پرونده کیفری ۳۵۵
- ماده ۲۱۵ - طرح ادعا به استناد پرونده حقوقی ۳۵۸
- ب: انکار و تردید ۳۶۰
- ماده ۲۱۶ - ترتیب احکام منکر بر اظهار کننده انکار و تردید نسبت به اسناد غیر رسمی ۳۶۰
- ماده ۲۱۷ - موعد قانونی جهت اظهار انکار و تردید ۳۶۵
- ماده ۲۱۸ - استرداد تائیدی سند در برابر انکار و تردید ۳۷۰
- ج: ادعای جعلیت ۳۷۱
- ماده ۲۱۹ - لزوم مدلل بودن ادعای جعل ۳۷۱
- ماده ۲۲۰ - ابلاغ ادله و ادعای جعلیت به طرف ۳۷۸
- ماده ۲۲۱ - لزوم تعیین تکلیف سند موضوع ادعای جعل ۳۷۹
- ماده ۲۲۲ - تکلیف کارمندان دادگاه در صیانت از سند موضوع ادعای جعل ۳۸۲
- د: رسیدگی به صحت و اصالت سند ۳۸۴
- ماده ۲۲۳ - عدم امکان اسناد تطبیق دادن خط، مهر، امضاء و اثر انگشت اسناد عادی ۳۸۴
- ماده ۲۲۴ - دعوت موضوع استکتاب یا اخذ اثر انگشت یا تصدیق مهر ۳۸۹
- ماده ۲۲۵ - وجود اسناد تطبیق در امکانه متصوره ۳۹۳
- ماده ۲۲۶ - ارجاع سند به کارشناسی و مراجع صالحه جهت تطبیق و دقت در آن ۳۹۵
- ماده ۲۲۷ - رسیدگی به ادعای جعل یا تعیین جاعل ۳۹۹
- ماده ۲۲۸ - استناد امکان اظهار انکار و تردید پس از ادعای جعلیت سند ۴۰۶
- مبحث چهارم: گواهی ۴۱۴
- ماده ۲۲۹ - دلیل تلفی شدن یا مؤثر در اثبات دعوا بودن گواهی ۴۱۴
- ماده ۲۳۰ - تعداد، جنسیت و ترکیب گواهان در دعاوی حقوقی ۴۱۸
- ماده ۲۳۱ - استماع گواهی بر شهادت گواهی اصلی ۴۲۰
- ماده ۲۳۲ - زمان حضور و معرفی گروه ۴۲۲
- ماده ۲۳۳ - صلاحیت گروه و موارد جرح ۴۲۳
- ماده ۲۳۴ - جرح مدلل گروه ۴۲۴
- ماده ۲۳۵ - استماع انفرادی گواهی ۴۲۶
- ماده ۲۳۶ - اعلام حرمت و مسؤولیت ادای گواهی کذب ۴۲۸

- ماده ۲۳۷ - استماع گواهی بدون حضور متذاعین ۴۳۰
- ماده ۲۳۸ - ممنوعیت قطع اظهارات گواه ۴۳۱
- ماده ۲۳۹ - ممنوعیت راهنمایی در کیفیت، ترغیب یا منع گواه از ادای گواهی ۴۳۲
- ماده ۲۴۰ - لزوم درج عینی اظهارات گواه در صورت مجلس ۴۳۳
- ماده ۲۴۱ - صلاحیت انحصاری دادگاه در تشخیص ارزش و تأثیر گواهی ۴۳۴
- ماده ۲۴۲ - احضار گواه ۴۳۵
- ماده ۲۴۳ - جدید احضار گواه غائب ۴۳۶
- ماده ۲۴۴ - تسهیل عندالاجتضاء در استماع گواهی ۴۴۰
- ماده ۲۴۵ - اعضای سبب قسمی در استماع گواهی ۴۴۱
- ماده ۲۴۶ - تجدید در قابلیت استناد به گواهی گواه اصلی ۴۴۲
- ماده ۲۴۷ - لزوم تعیین هزینه جبران ایاب و ذهاب گواه ۴۴۳
- مبحث پنجم: معاینه محل و تحقیق محلی ۴۴۵
- ماده ۲۴۸ - توانایی قانونی اصدار قرار معاینه محل ۴۴۵
- ماده ۲۴۹ - توانایی قانونی اصدار قرار تحقیق محلی ۴۵۰
- ماده ۲۵۰ - اجرای قرار معاینه محل یا تحقیق محلی ۴۵۸
- ماده ۲۵۱ - تنظیم صورت مجلس قرار معاینه محل یا تحقیق محلی ۴۶۳
- ماده ۲۵۲ - کیفیت و ترتیب استعلام و اجرای تحقیقات از اشخاص ۴۶۲
- ماده ۲۵۳ - امکان تراضی طرفین در معرفی اشخاص مطلع ۴۶۳
- ماده ۲۵۴ - عدم ترغیب احدی از متذاعین در قرار معاینه محل یا تحقیق محلی ۴۶۴
- ماده ۲۵۵ - در حکم نامه قضایی بودن نتایج قرار معاینه محل یا تحقیق محلی ۴۶۴
- ماده ۲۵۶ - ضمانت اجرای وسیله اجرای قرار معاینه محل یا تحقیق محلی ۴۶۵
- مبحث ششم: رجوع به کارشناس ۴۶۷
- ماده ۲۵۷ - اصدار قرار ارجاع امر به کارشناسی ۴۶۷
- ماده ۲۵۸ - انتخاب کارشناسی صالحه ۵۱۷
- ماده ۲۵۹ - تکلیف متقاضی کارشناسی در ابداع مستزاد وی ۵۲۷
- ماده ۲۶۰ - اخطار به کارشناس جهت تقدیم نظریه ۵۳۳
- ماده ۲۶۱ - تکلیف کارشناس به قبول کارشناسی ارجاعی ۵۳۵
- ماده ۲۶۲ - تعدد مهلت تقدیم نظریه کارشناسی ۵۴۱
- ماده ۲۶۳ - تکمیل بحقیقت یا اخذ توضیح از کارشناس ۵۴۵
- ماده ۲۶۴ - تناسب حق الزحمه کارشناسی با کیفیت و کمیت کار ۵۴۹
- ماده ۲۶۵ - ضرورت تطابق نظریه کارشناسی با اوضاع و احوال محقق و معدوم ۵۶۸

ماده ۲۶۶ -	امتناع ناموجه احدی از کارشاسان از اظهار نظر	۵۷۲
ماده ۲۶۷ -	مسئولیت مدنی کارشناس	۵۷۳
ماده ۲۶۸ -	امکان تراضی متغایبین در انتخاب و معرفی کارشناس	۵۷۶
ماده ۲۶۹ -	اعضای نیابت در منتخب کارشناس	۵۷۹
مبحث هفتم: سوگند		۵۸۲
ماده ۲۷۰ -	اختیار قرار تبیل سوگند	۵۸۳
ماده ۲۷۱ -	حلاک قرار گرفتن سوگند شرعی	۵۸۴
ماده ۲۷۲ -	اتیان متکرر در ادای سوگند شرعی	۵۸۵
ماده ۲۷۳ -	امتناع خوانده از ادای سوگند	۵۸۶
ماده ۲۷۴ -	نکول متکرر از ادای سوگند	۵۸۶
ماده ۲۷۵ -	انقلاب دعوی	۵۸۷
ماده ۲۷۶ -	سکوت خوانده	۵۸۷
ماده ۲۷۷ -	موارد منضم شدن سوگند به گواهی	۵۸۸
ماده ۲۷۸ -	سوگند موضوع دعوی بر مبنای	۵۸۹
ماده ۲۷۹ -	دعوی طرح شده توسط وراثت محلی	۵۹۰
ماده ۲۸۰ -	عدم موضوعیت سوگند در حدود شرعی	۵۹۱
ماده ۲۸۱ -	لفظ سوگند	۵۹۱
ماده ۲۸۲ -	اختیار طرفین و تعیین وقت و محل ادای سوگند	۵۹۴
ماده ۲۸۳ -	عدم ترتب اثر بر سوگند خودسرانه از سوی دادگاه	۵۹۴
ماده ۲۸۴ -	درخواست سوگند	۵۹۴
ماده ۲۸۵ -	مفاد و برخی الزامات سوگند	۵۹۵
ماده ۲۸۶ -	نکول محسوب شدن عتاب و ممتنع از سوگند	۵۹۵
ماده ۲۸۷ -	استمهال در قبول بار ادای سوگند	۵۹۵
ماده ۲۸۸ -	محل ویژه اتیان سوگند	۵۹۶
ماده ۲۸۹ -	تصرف از جری درخواست سوگند	۵۹۷
فهرست منابع و عآخذ		۵۹۸
الف: منابع پارسی و عربی		۵۹۸
ب: منابع لاتین		۶۰۶
ج: نرم افزارها		۶۰۶

سخن ناشر

اثبات حق، فرع بر وجود حق و فارغ از ماهیت آن است. این امر که مشغول کردن ذمه شخص به آن چه که واقعاً بر ذمه‌اش نیست امری عقلاً محال است، تنها از لحاظ نظری قابل اعتنا است. همچنین برائت ذمه شخص با حکم دادگاه مبنی بر بی‌حقی، در مواردی که واقعاً حقی بر گردن فرد وجود دارد امری محال نیست.

این تقیضه از ورود هر دانشی از عالم معنا به ماده رخ می‌دهد و شدت و ضعف این موضوع بسته به نوع دانش متفاوت است. علم حقوق با توجه به اینکه با عوامل انسانی در ارتباط حداکثری است و این عامل بزرگترین متغیر غیرثابت به شمار می‌رود، بیشتر دستخوش اعمال نظرات متضاد می‌گردد. این ملاحظات موجب شده است که قائل به این باشیم که آیین دادرسی بسان ابزاری برای اثبات ادعا است و از همین رو استعمال "ادله اثبات دعوی" در خصوص روش‌های اثبات، استعمالی حقیقی بوده و این ادله، نمی‌تواند تحت عنوان "ادله اثبات حق" باشد.

درک این مطلب برای اشخاصی که دخیل در امر دادرسی هستند، آنان را به تدقیق و تفحص بیشتر در این دانش و می‌دارد و افرادی که نگاهی روحانی به این حوزه دارند را به وادی انکار رهنمون می‌سازد.

این است که عنوان کتاب پیش رو عنوانی صحیح به نظر می‌رسد. امید که نشر این اثر کمکی در جهت اثبات حق با استفاده از ابزارهای اثبات دعوی باشد.

با امید بهروزی

حسین پورحسینی